

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי אגודת חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

ספרים

הנחת יסוד

מאת הרב ישראל מאיר לאו
בהוצאת ידיעות ספרים

הספר מכנס מאה מושגי יסוד בעולמה של היהדות. המושגים מוסברים בשפה בהירה ושווה לכל נפש. 365 עמ'. טל' 03-7683333.

חיי שנה

מאת הרב עדין אבן ישראל (שטיינזלץ)

המכון הישראלי לפרסומים תלמודיים מאמרים ושיחות על ימי השנה היהודית, החגים והמועדים המיוחדים לכלל ולפרט. אור מעמיק בלשון בהירה. 346 עמ'. טל' 03-7683333.

לאורם נתחנך

מאת הרב יוסף הרטמן

בהוצאת יד נחמן המחנך הוותיק מגיש כאן שני כרכים של ספר המכנס את דמויות המופת של עם ישראל, מאברהם אבינו ועד הדור האחרון. תיאור הדמויות מלווה סיפורים ותמונות. כ-900 עמ'. הפצה: יפה נוף ירושלים, טל' 02-6519890.

לאהוב ולחנך

מאת יצחק ריבקין

בהוצאת חיש המחבר הוא מחנך ויועץ חינוכי, והוא מגיש כאן את משנתו החינוכית, שהתגבשה במהלך שנות עבודתו עם ילדים, מחנכים והורים. המוטו של הספר מופיע בשמו - לחנך מתוך אהבה. 249 עמ'. טל' 03-9600770.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
5:44	6:18	6:27	5:50
6:42	7:17	7:19	6:45

ניסת השבת
צאת השבת

המוול: יום רביעי, 2 בלילה, 42 דקות ו-14 חלקים
ראש חודש מרחשוון: ביום הרביעי וביום החמישי

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

מצטיידים ויוצאים לדרך

חודש החגים הוא מקור של הצטיידות לכל השנה כולה. דווקא עכשיו מתחיל האתגר האמיתי - היישום המעשי של ערכי החגים בתוך חיי היום-יום

במוצאי-שבת בראשית נהוג להכריז את הפסוק: "ויעקב הלך לדרכו". לאמור: עכשיו יוצאים לדרך. עבר עלינו חודש עשיר בחגים ובמועדים, ספגנו ערכים ותכנים למכביר, זכינו להתעלות-הרוח ולשמחה אמיתית, טעמנו את טעמה של אחדות-ישראל גדולה; ועכשיו הגיע הזמן לחזור לשגרה ולחיי היום-יום, כשאנו נושאים עמנו את כל העושר המופלא שקיבלנו בחודש החגים.

החזרה לשגרה אינה קלה. למי יש כוח לעזוב את האווירה הנעימה והמרוממת שבה חיינו בשבועות האחרונים, ולחזור לימים אפורים, מלאי טרדות. למי יש חשק לחזור ולשמעו שוב את הוויכוחים הנדושים, להיות עד למריבות ולמחלוקות, לצפות בהתנגחויות פוליטיות שכבר היו לנו לזרא. אבל חודש החגים מסתיים, ולפנינו שנה חדשה של חיי יום-יום שגרתיים.

התעלות-רוח בימי שגרה

מי שתופס את תקופת החגים כתקופת-ביניים נעימה ונחמדה, אכן מתקשה לחזור לחיים אפורים. מי שרואה בחודש תשרי מעין פסק-זמן, אי של שקט ושלווה, חש עצב כאשר מגיע הזמן להיפרד ממנו. אבל מי שרואה בחודש החגים תקופת הכנה ותגבור לקראת השנה החדשה, מקור של הצטיידות לכל השנה כולה, מבין שדווקא עכשיו מתחיל האתגר האמיתי - היישום המעשי של ערכי חודש החגים בתוך חיי היום-יום.

אין זו רבותא להתעלות ולהתרומם בחודש שכולו חגים ומועדים, כאשר אתה מוקף בשופר ובדבש, בסוכה ובלולב, בשמחת-תורה ובאוירת-חג. החכמה הגדולה היא לדעת להפיק מהחודש הזה את התכנים הנכונים וליישם בסתם יום של חול בחודש מרחשוון. אז, בימים אפורים ורגילים, צריך לזכור את התעלות-הרוח שחשנו בחודש תשרי ולשאוב ממנה כוחות והדרכות.

בחודש תשרי חשנו את האחדות הגדולה, שעברה כחוט-השני בין כל החגים והמועדים. ליבנו התפעם לנוכח המוני בית-ישראל,

שהתכנסו בבתי-הכנסת בראש-השנה וביום-הכיפורים. התרגשנו מחדש למראה הרחובות הריקים ממכוניות ביום הקדוש. נעלמו ההבדלים בין 'תיים' לחילוניים, ופתאום היינו כלנו פשוט יהודים. כך גם בסוכות ובמיוחד בשמחת-תורה, כשראינו את עמך ישראל מחבק בהתרגשות את התורה הקדושה.

ברגעים האלה הרגשנו מהי אחדות העם. נוכחנו כי מאחורי כל ההבדלים בהתנהגויות ובהשקפות, מסתתרת נשמה יהודית חמה. עכשיו עלינו ליישם את הלקח הזה גם בסתם יום של חול. כשנפגוש ברחוב או בעבודה יהודי שני, אל נביט אל מראהו, אל נשפוט אותו על-פי מעשיו והשקפותיו; נזכור כי בפנימיותו שוכן לב יהודי חם וטהור, כפי שראינו בחודש החגים.

כולנו יהודים

ומנגד, ראוי להזכיר לאותם יהודים המכנים עצמם 'חילוניים', כי אין הם חילוניים כל עיקר. ראינו בחודש החגים עד כמה הם מלאי קדושה. חשנו את ליבם המלא אהבה לתורה ולמסורת ישראל. לא צריך לשכוח זאת כאשר יוצאים וחוזרים לימי החולין. לא צריך לחזור ולהתכנס במשבצת של 'חילוניות'. כדאי שיזכרו גם לאורך השנה כולה כי הם יהודים מלאי קדושה ואהבת תורה, ויחפשו את הקשר אליה גם בסתם יום של חול.

ובכלל, ראוי לכולנו לחפש יותר ויותר את המשותף ולא את המפריד. כמה טוב ונעים היה לחוש את אחדות העם בחודש תשרי, כאשר כל שכבות הציבור התאחדו יחדיו סביב הערכים הנצחיים של מסורת ישראל. למה לחזור ולהסתגר בתוך המסגרות המגבילות והמפלגות? נזכור את ארבעת המינים שהיו צמודים ומחוברים יחדיו - אתרוג וערבה, לולב והדס - מקשה אחת. למה להיפרד?

שנה לא-פשוטה עומדת בפתח. הזירה הפוליטית, הארצית והמקומית, תגעש ותרתח, ויש די והותר גורמים המתפרנסים מהמתחים ומהמריבות. אל נניח לגורמי המחלוקת לפגוע באחדות הפנימית, שהיא סוד כוחנו.

למעלה מהמלאכים

הדבר. בסיפור קריאת השמות אנו לומדים להבין את העוצמות המיוחדות הטמונות באדם.

העולם מסייע

אמנם במבט חיצוני נראה שהאדם הוא נברא תחתון ביותר, עד שהמלאכים טענו "מה אנוש כי תזכרנו"; ובכל-זאת, חכמתו גדולה מהם, מכיוון שניתנה לו היכולת להיות 'מְהַלֵּךְ', לא להישאר במקום אחד אלא להתעלות דרך כל המדרגות, ואף להיות בעל-הבית על העולם כולו. בידו לפעול אפוא, שענייני העולם לא יפריעו לו בעבודת ה', אלא להפך, יסייעו לו בעבודתו.

יכולת זו מוענקת לכל יהודי ולא רק לאדם הראשון, שכן מעלת האדם נובעת מנשמתו האלוקית, ונשמה זו שוכנת בכל יהודי. מצד המעלה הזאת נעשה כל יהודי בעל-הבית על העולם כולו, ועליו להשתמש בכוחות האלה כדי למלא את שליחותו ולעשות מהעולם "מקדש מעט" ודירה לו יתברך.

(תורת מנחם כרך כד, עמ' 161)

לשורשו העליון של כל נברא ונברא.

אמנם מצד גופו האדם נחות מהמלאכים, אולם בשעת בריאתו נאמר בו: "וייפח באפיו נשמת חיים", נשמה שהיא 'חלק א-לוה ממעל ממש', ומצד נשמתו הוא בדרגה גבוהה לאין-ערוך מהמלאכים, עד שבכוחו להגיע לשורש כל הברואים ולהתעלות למעלה מהם.

עוצמות מיוחדות

ככל סיפורי התורה, גם בסיפור הזה על קריאת השמות טמונה הוראה לכל יהודי: יהודי יכול לתמוה לשם מה הוריד הקב"ה את הנשמה האלוקית למטה, לעולם הזה הנחות, המלא טומאה? ואם כבר הוריד את הנשמה לעולם הזה, לפחות היה צריך להסיר את ההפרעות והמניעות בכל ענייני התורה והמצוות?

התורה מספרת את סיפור קריאת השמות, כדי להדגיש את כוחו וגדולתו של האדם. ראשית, אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו, ואם הוא תובע מאיתנו דבר-מה, ברור שהעניק כוחות לביצוע

תורה מספרת שלאחר בריאת האדם הוא העניק שמות לכל בעלי-החיים שעל-פני היבשה – "ויקרא האדם שמות לכל בהמה ולעוף השמים". המדרש מוסיף, שהדבר נעשה בתגובה על שאלת המלאכים: "מה טיבו של אדם זה?". השיב להם הקב"ה: "חכמתו מרובה משלכם".

כיצד המחיש הקב"ה למלאכים שחכמתו של האדם גדולה מחכמתם? "הביא לפניהם את הבהמה ואת החיה ואת העוף, אמר להם: מה שמו? ולא היו יודעין. העבירן לפני אדם. אמר לו: מה שמו? אמר: זה שור, זה חמור, זה סוס וזה גמל".

מעלת הנשמה

נתינת שמות כרוכה בחכמה רבה, כי כדי שהשם יהיה אמיתי ולא שרירותי, עליו לבטא את מהותו של הנברא. אדם הראשון ידע את שורשו העליון של כל אחד ואחד מהברואים, ולכן היה יכול לתת לו שם. הדבר הוכיח את חכמתו היתרה, שכן המלאכים לא יכלו להגיע

מן המעיין אור | מאת הרב אליעזר ברוך

– מיד "ויהי אור", השם יתברך מאיר לו.

(רבי נח מלכוביץ')

עצם האור

"וירא אלוקים את האור כי טוב" (בראשית א, ד). הקב"ה ראה את עצם האור ומהותו כי טוב הוא, לא כבני-אדם שמשגיגים את מעלתו של האור רק אחרי שרואים את יתרונו על החושך.

(מלאכת מחשבת)

עמד וגנזו

אור שברא הקב"ה ביום הראשון, אדם צופה ומביט בו מסוף העולם עד סופו. כיוון שהסתכל באנשי דור המבול ובאנשי דור הפלגה, שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנזו והתקינו לצדיקים לעתיד לבוא.

(בראשית רבה)

יכולת לגלות

אף שגנז הקב"ה את האור בעבור הצדיקים לעתיד לבוא, ניתנה היכולת להמשיכו מלמעלה, שגם היום יבוא לידי גילוי, וזאת על-ידי הצדקה שיהודי עושה.

(ספר המאמרים תרצ"א)

חסד עליון

חסד עליון הוא שהקב"ה גנז את אור בראשית,

לפי שהרשעים היו עלולים לפגום גם באור ההוא.

(חידושי הרי"ם)

יום ולילה באדם

כשם שהזמן שבו מאיר האור נקרא יום, והזמן שבו אין האור מאיר נקרא לילה, כך גם באדם: כאשר נשמת האדם מתפשטת ומאירה אותו, שרוי האדם במצב של 'יום', ואילו אם חס ושלום אין אור נשמתו מאיר בו, הרי הוא במצב של 'לילה'.

(ספר המאמרים תרפ"ט)

המוח צריך להאיר

על המילים "ויהי אור" נאמר בזהר שאור זה הוא החכמה. על האדם לדאוג ששכלו יאיר את מידותיו ולא יניח להן לפעול כפי שהם בטבע תולדתן. אדם שהמוחין שלו אינם מאירים את מידותיו, אמר קוהלת (ב, ד) "הכסיל בחושך הולך".

(ספר המאמרים תרצ"ו)

ויהי אור

כאשר יהודי בא לקב"ה באמירה ובתחנונים "ויהי אור", האר לי באורך, עד מתי אשקע בחושך

אמרת השבוע

ראה שתיים

שאלו את רבי יעקב-שמשון משפיטובקה מה הפירוש במאמר שמופיע ב'מדרש פליאה' על אדם הראשון. נאמר שם: "מפני מה חטא אדם הראשון? מפני שראה שתיים".

השיבם:

חז"ל אמרו בפרקי אבות, שאם יסתכל האדם בשלושה דברים, לא יבוא לידי עברה. ואלה הם: "מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון". אולם אדם הראשון לא היה יכול לראות שלושה דברים, מפני שבריאתו לא הייתה 'מטיפה סרוחה', ככל האדם, אלא היה יצור כפיו של הקב"ה. נמצא אפוא שראה שתיים בלבד. לכן היה יכול להיכשל בחטא.

שלוש תעלומות

יושב האברך בעגלה, לצידו של רבי ישראל בעל-שם טוב, תמה על הנסיעה המוזרה. הבעש"ט הזמינו להצטרף אליו לנסיעה לעיר פוזנה, אולם העגלון שמת את המושכות ונרדם, והסוסים דוהרים במהירות בלתי-נחפסת.

האברך נולד בפוזנה. לפני כמה שנים נשא את בתו של אחד מתלמידי הבעש"ט, ובמהרה התקרב גם הוא לדרך החסידות. מובן ששמח מאוד על ההצעה, כי עתה תהיה לו הזדמנות לפגוש את הוריו ואחיו, שאותם לא ראה כמה שנים.

בינתיים הגיעה העגלה למקום שם. כרי עשב צמחו שם פרא עד גובה אדם. בעוד האברך משתאה אל מול המראה, עצרו הסוסים בין העצים.

הבחין האברך כי הבעש"ט שרוי בהתלהבות עצומה. "חפש בין העשבים, ודאי תמצא שם באר מים חיים", אמר הבעש"ט לעגלון. חיפש העגלון, ומיד שב וכלי מים מלא בידו.

בדקות ילאית ביוך הבעש"ט על המים וגם ציווה על האברך לברך בכוונה רבה. מיד לאחר מכן המשיכו בנסיעה. הסוסים עשו את דרכם ביערות, ופחד עלה בלב האברך שמה ייאלצו לשבות ביער, אך הבעש"ט הרגיעו כי את השבת יעשו בפוזנה.

לאחר שעות של נסיעה ללא הפסקה נכנסו לכפר. זה כבר היה כשעתיים לפני כניסת השבת. בסוף הכפר עצרו הסוסים ליד בקתה עלובה.

זקן, שגופו מלא פצעים, מכף רגל ועד ראש, יצא לקראתם וקרא אל הבעש"ט: "שלום עליך מורי ורבי!". בשמחה ובידידות גדולה לחצו איש את ידי רעהו ונכנסו לבקתה. השניים שוחחו ביחידות כמחצית השעה, ואז נפרד ממנו הבעש"ט, ועלה שוב לעגלה להמשך הנסיעה.

האברך הכיר היטב את סביבות העיר פוזנה וידע כי רחוקים הם ממנה, אך פתאום לא האמין למראה עיניו: בתי פוזנה נגלו לפניו! הבחין הבעש"ט בשמחתו ואמר: "הלוא אמרתי לך שנשבות בפוזנה. אולם אינני יודע אם תראה את בני-משפחתך". השתומם האברך מאוד, אך שמר את הדברים בליבו.

בעיר פוזנה היה רחוב ידוע, שבו התגוררו סטודנטים גויים, ופעם אחת יהודי עובר-אורח נרגם בידיהם באבנים ומת. מאז נזהרו היהודים מלעבור בו.

עצרו הסוסים ליד ביתו של חייט יהודי. אצלו היו הסטודנטים תופרים את בגדיהם, ולכן לא פגעו בו לרעה. הסכים החייט בשמחה לארחם, והתברר כי עם פועליו היהודים יש להם בדיוק מניין.

אך הסוסים דהרו היישר אל הרחוב המסוכן. קרא התלמיד לבעש"ט: "סכנה גדולה היא לנסוע ברחוב הזה". הבעש"ט רמז לו כי מוטב להניח לסוסים לעשות כרצונם...

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוך

חזרה לימי בראשית

העולם הנוכחי איננו העולם שהיה בתחילת הבריאה. מתיאור התורה ועל-פי דברי חז"ל עולה, כי במתכונתו הראשונית זה היה עולם נעלה ביותר, שבו גם הגשמיות עמדה ברמה רוחנית עליונה. גם כל מיני קשיים שיש בעולמנו לא היו אז. העולם ירד מדרגתו העילאית בעקבות חטא עץ-הדעת. הקללה שקילל הקב"ה את האדמה גרמה לעולם נפילה עצומה.

ימות המשיח הם, מבחינה מסוימת, חזרה למצבו הבראשיתי של העולם. ידוע, שכל תכלית העבודה בזמן הזה היא להביא תיקון מלא לחטא עץ-הדעת. כשתושלם העבודה הזאת, יחזור העולם למצבו הטבעי, זה שלפני החטא ולפני הנפילה שעברה עליו.

תיקון החטא

רבי יצחק אברבנאל (משמיע ישועה, המבשר השלישי, נבואה ב), בפרשו את כוונת המאמר "עולם כמנהגו נוהג", אומר כי כוונתו היא שלא יתחדשו אז דברים על-טבעיים, שמחוץ למסגרת העולם הטבעי, אולם חזרתו של העולם למצבו הבראשיתי הנעלה, כפי שהיה בעת הבריאה, קודם שירד ממדרגתו על-ידי חטא עץ-הדעת - עודנה בגדר "עולם כמנהגו נוהג".

כך יש להסביר כמה מאמרי חז"ל, שמהם משתמע כי בימות המשיח ישתנו סדרי העולם. למשל, נאמר (בסוף כתובות): "עתידין כל אילני-סרק שבארץ-ישראל שייטענו פירות". "עתידה חיטה שיתמר כדקל ועולה בראש ההרים". "עתידה חיטה שתהיה כשתי כליות של שור הגדול". כל אלה, ועוד תיאורים מופלאים במאמרי חז"ל, אינם נס ואינם שידוד הטבע, אלא חזרתו של העולם למתכונתו הטבעית הראשונית.

התורה עצמה מביחה, שאם עם-ישראל ילך בדרך התורה, יזכה לברכה ולשפע מופלאים. אחת ההבטחות הללו היא (ויקרא כו,ד): "ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרי". אומרים על כך חז"ל (תורת כוהנים שם): "לא כדרך שהיא עושה עכשיו, אלא כדרך שעשתה בימי אדם הראשון. ביום שנזרעה - בריבוי עשתה פירות... עץ פרי... בריבוי שהוא נטוע - בריבוי עושה פירות". יתרה מזו נאמר, שהעץ עצמו היה נאכל ולא רק פירותיו. ברור אפוא, שבימות המשיח, כשהעולם יחזור למצבו הראשוני, יתגשמו כל ההבטחות הללו.

שתי תקופות

הרבי מליובאוויטש מסביר (ליקוטי-שיחות כרך כז, עמ' 191), שגם הרמב"ם, שלדבריו הייעודים הללו אינם אלא משלים, לא בא לשלול חלילה את האפשרות שיתגשמו בפועל ממש. הלוא הוא עצמו כותב (איגרת תחיית המתים פרק ו): "הייעודים... אשר נאמר כי הם משל - אין דברנו זה החלטתי, שהרי לא באתנו מהשם נבואה שהודיעתנו שהוא משל, ולא מצאנו קבלה לחכמים מהנביאים שיבארו בה... שהם משל".

הרמב"ם נצמד להגדרת ימות המשיח במונחים הלכתיים מצומצמים. מבחינה זו, ימות המשיח הם מצב של שלמות בחיי התורה והמצוות, ואין הכרח שיתרחשו כל הדברים החורגים ממסגרת העולם המוכר. כדי שתושג שלמות בחיי התורה והמצוות, צריך רק שיתבטל שעבוד המלכויות, שהגויים לא יפריעו לעם-ישראל, שייבנה בית-המקדש ושכל בני-ישראל יתקבצו לארץ-ישראל ויקיימו את התורה בשלמותה.

אולם גם לדעת הרמב"ם עתידה לבוא תקופה שנייה, שבה אכן יתקיימו דברי הנביאים כפשוטם - העולם יחזור למצבו הבראשיתי הנעלה, ואז גם יהיו חידושים במעשה בראשית ויחיו המתים. אולם זו אינה תקופה הקשורה בביאת המשיח, אלא מהות נפרדת העומדת בפני עצמה.

צריך גם לזכור, שמהלכי הגאולה תלויים במידת זכויותיהם של ישראל. אם נזכה, יראה לנו הקב"ה כבר בתחילת הגאולה את ניסיו ונפלאותיו, וגם התקופה הראשונה תהיה גדושה בברכות על-טבעיות מופלאות.

התחילו הבעש"ט והנוכחים בתפילה, ולפתע הוקף הבית צעירים גויים, קריאות שזאה בפייהם ואבנים בידיהם. יצא הבעש"ט אל פתח הבית והביט בצעירים. הללו החלו לרעוד כעלה נידף ופתחו במנוסה לעבר ביתו של מורם הבכיר, פרופסור גדול וחשוב, לספר לו את אשר ראו.

הפרופסור היה מלומד וידע גם לשון-הקודש. הוא החליט לבחון את הדברים במו-עיניו ויצא אל ביתו של החייט. עמד הפרופסור בפינה והביט בבעש"ט. כשהסתיימה התפילה, ביקש הפרופסור לבוא גם לתפילות יום המחרת. כך ישב כל השבת, מתבונן בבעש"ט ובמעשיו.

כשהגיעה שעת הסעודה שלישית, דרש הבעש"ט דברי חסידות עמוקים, והפרופסור הקשיב להם רוב-קשב. מיד בצאת השבת, אחרי ההבדלה, ציווה הבעש"ט על העגלון לצאת בחזרה.

האברך היה שבור מאוד. מדוע היה צריך את כל הנסיעה המוזרה הזאת? הוא הסיח את ליבו לפני רבו ואמר, כי יוקל לו אם הבעש"ט יסביר לו שלושה דברים: פשר הברכה על המים בלב היער, פשר המפגש עם הזקן בבקתה והשבת המוזרה ב'רחוב התלמידים'.

"שניים מהם אוכל לגלות", נענה הבעש"ט. "במקום שהוא ביער נרצחו לפני שנים רבות בידי שודדים שני סוחרים יהודים. באין מי שיאמר עליהם קדיש, היו נשמותיהם חסרות תיקון. כאשר בירכנו בכוונה ליד קברם, עלו נשמותיהם למקומן בגני מרומים.

"הזקן שפגשנו היה המשיח שבדור, שאילו היה הדור זכאי, היה גואל את ישראל. אך לא זכינו ובשבת זו, בעת הסעודה השלישית, הוא נפטר. כדי שלא להצטער בשבת, מיהרתי להיפרד ממנו קודם השבת. באשר לעניין השלישי, זאת תבין בעתיד".

עברו שנים. האברך שלח ידו בעסקים ונזדמן לו לשהות במדינה רחוקה. בעל האכסניה המקומי סיפר לו על רב העיר, הנקרא רבי אברהם גר-צדק, והאברך הלך לקבל את פניו. הוא התפעל מאוד מהרב ומגדולתו העצומה בתורה.

לכבודו נשא הרב דרשה מופלאה ועמוקה. למשמע הדרשה התרגש האברך מאוד, ואמר לרב כי את הדברים האלה שמע פעם אחת מפי הבעש"ט, בהיותו בפוזנה.

פני הרב החווירו. "אתה האברך שהגיע עם הבעש"ט לפוזנה?", שאל. כשנענה בחיוב אמר: "אני הפרופסור שעקב אחרי הבעש"ט. בשעת תפילותיו הרגשתי שליבי נהפך בקרבי, וכשנשא את הדרשה, החלטתי להתגייר. מאז חוזר אני לפני כל אורח נכבד על דברי התורה שהכניסוני תחת כנפי השכינה..."

פתגם חסידי "אם בראשית היום נותן האדם אל ליבו שהאלוקים ברא את השמים ואת הארץ, הוא חש במשך היום שה'ארץ' אינה אלא תוהו ובוהו" (רבי חנוך-העניך מאלכסנדר)

ככל שחוקרים, יותר מאמינים

ברור לחלוטין שמאחורי זה עומדת יד מכוונת. לכן ככל שאנו מעמיקים במחקר, מתעצמת האמונה בקב"ה".

ג'לטין כשר

הפרופ' גרוסמן אומר, שדווקא המחקר המדעי המודרני קירב את האדם להבנת מגבלותיו של המדע. למשל, חלה התקדמות אדירה בחקר המוח. "אנו יודעים מה גורם להתרגשות, לרצון אכילה וכיצד אנו חושבים. אבל איפה בדיוק שוכנת הנשמה האלוקית, מקור החיים – זאת לעולם לא נדע, כי הדבר הזה הוא מעבר לגבול ההבנה האנושית".

בעבודתו המדעית עמד בראש קבוצה שמצאה פתרון לאחת מבעיות הכשרות ביותר, הפקת ג'לטין. הדרך המקובלת להפקת ג'לטין היא מעצמות בעלי-חיים, אך קשה מאוד לספק עצמות בעלי-חיים כשרים שנושטו כדין בכמות שיכולה לספק את צורכי תעשיית המזון. "באנו עם הרעיון להפיק ג'לטין מעורות של דגים כשרים", הוא מספר. "בתחילה נתקלנו בספקנות רבה, אך כיום הג'לטין הזה נעשה מוצר שגרתי המיוצר במקומות רבים בעולם ואפשר לקנותו בכל סופרמרקט כשר למחרת. אני גאה בתרומתי זו לכשרות".

ביקור אצל הרבי

עוד פיתוח שהפרופ' גרוסמן עמד מאחוריו הוא שיטה לאיתור חמץ בתרכובות מזון סבוכות או

ה' יו זמנים שהאמונה והמדע נתפסו כאויבים. המדע נחשב קורא תיגר על הדת. אולם ככל שהמחקר המדעי התקדם, התברר שבעצם אין סתירה ולהפך. "ככל שהאדם מעמיק במחקר האקדמי הוא נהפך למאמין גדול יותר בבורא העולם. כיום ברור לרוב המדענים, כי ככל שיעמיקו לחקר, יגלו את הסדר וההיגיון המופלאים הקיימים בבריאה", אומר הפרופ' שלמה גרוסמן.

הוא משמש יו"ר הוועדה לתכנון ולתקצוב במועצה להשכלה גבוהה, ופרופסור לבייבימיה בפקולטה למדעי החיים באוניברסיטת ברי-אילן. בעולם הוא נחשב אחד מחשובי החוקרים בתחום החומרים הטבעיים המצויים בצומח. החומרים הללו, המכונים 'מונעי חמצון', מסייעים להארכת חיי האדם, פועלים נגד הזדקנות ומסייעים בריפוי גידולים ממאירים, אצלחיימר, ומחלות קשות אחרות.

סדר מופלא

"המחקר שלי מתמקד בהפקת מולקולות המצויות בצומח, כמו בתרד ובצמחי-בר", אומר הפרופ' גרוסמן. "החומרים האלה מגלים שהקב"ה נתן לנו, עם בריאת העולם, תרופה כנגד כל המחלות שעולות לתקוף את האדם".

לדבריו, התבוננות בבריאה חושפת את היד המכוונת שמאחוריה. "כשאנו, אנשי המדע, רואים את הסדר המופתי הקיים במבנה העולם, בסדר של המולקולות, אנחנו עומדים נפעמים. אין שום אפשרות שסדר כזה ייווצר על-ידי תהליך אקראי.

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

מכירת מצוות

שאלה: האם נכון לערוך בשבת ובחג 'מכירה פומבית' של הכיבודים בבית-הכנסת?

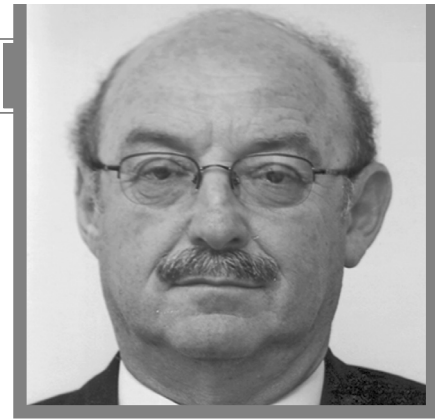
תשובה: מהפסוק (ישעיה נח): "וקראת לשבת עונג... וכיבדתו... ממצוא חפצך ודבר דבר", למדו חז"ל, שאסור לדבר ולהתעסק בשבת בדבר שאסור לעשותו בשבת. כמו-כן אסרו חכמים 'מיקח וממכר' בשבת, גזרה שמה יכתוב. ולדעת רש"י, גם זאת למדים מאותו פסוק. לעומת זה, מפורש בגמרא שמותר להבטיח סכום כסף לצדקה בשבת. מאכן ההיתר לנדב סכומי כסף לבית-הכנסת ב'מי שבידך' וכדומה. מכירה פומבית, הדומה יותר למשא-ומתן מסחרי, ראוי היה לאסור. יש המיישבים זאת בדוחק, מכיוון שאין כאן מיקוח על חפץ ממש, אלא על עשיית מצווה, והבטחה לתת כסף לצדקה אם האיש יזכה בה.

יש שהתירו זאת משום שמותר "לפקח על עסקי רבים בשבת", כי בימות החול אין רבים מצויים בבית-הכנסת, וגם מפני שבשבת וביום-טוב הקהל שמח וטוב-לב, ולפי שמחת הלב – גודל הנדיבות.

גם המקילים בזה, מוטב שלא ישתמשו בפתקים שעליהם רשומים סכומי כסף, שהנודר מתחייב לשלם (והגבאי מסמן זאת על-ידי קיפול או אָטֶב), וכן המסמנים כך את תרומתם ל'זכור', אם-כי יש מקילים גם בזה לדבר מצווה.

למעשה, יש להביא בחשבון את מידת הצורך והדוחק הכלכלי של בית-הכנסת, וכנגדה את האווירה ש'מכירות' כאלה גורמות, הן מבחינה חברתית הן מבחינה דתית (בחוגים רבים הדבר הרחיק צעירים מבתי-הכנסת, עד שבת-כנסת רבים הנהיגו שלא להזכיר כלל סכומי כסף ב'מי שבידך!').

מקורות: שבת קנ"א, ור"ן שם. רש"י ביצה ל"א, ש"ע או"ח ס' שו"ו ונו"כ. ש"ע אדמו"ר הוקן סט"ו, ערוה"ש סט"ז, מ"שנ"ב סכ"ג, כ"פ החיים ס"ק סב.

הפרופ' גרוסמן: "הסדר בבריאה מעיד על היד המכוונת"

בתרופות. הוא פיתח נוגדנים המגיבים אם יש בתרכובת אחד מחמשת מיני הדגן. הפיתוח הזה חולל מהפך בכשרות המזון לחגי-הפסח.

בסיום השיחה מציין הפרופ' גרוסמן כי כמה ממחקריו זכה להציג לפני שנים רבות לפני הרבי מליובאוויטש, בעת ביקור שעשה אצלו עם בן-דודו, הרב יצחק-דוד גרוסמן, רבה של מגדל-העמק. "הייתה לי הזכות להשתתף בהתוועדות אצל הרבי שנמשכה כארבע שעות, ולאחר מכן גם לשוחח עם הרבי. הביקור הזה והדברים ששמעתי מהרבי הותירו בי רושם אדיר", הוא אומר.

גיליונות

שיחת השבוע

בעברית וברוסית
מופצים בכל רחבי ארה"ב
להזמנות ולפרסום אנא פנו:

1-917-215-9440

sh-usa@chabad.org.il

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות
של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח

על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח
מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis
Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

שולחן שבת
לכל התורה בכרך אחד
שלוש שיחות לכל פרשה,
מאוצר שיחותיו של
הרבי מליובאוויטש

1-718-6041020

סופר סת"ם • HaSofer
RABBI MOSHE KLEIN
משה הלוי קליין
321 Kingston Avenue
718-221-2222

www.esofer.com
A HaSofer Company